

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na cel poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXI.

V Ljubljani 13. listopada 1868.

List 46.

Zakon v Jezusu.

Če iše kak stan v družbi keršanski od tistih, ki ga nastopijo, čisto in vdano ljubezen, ktera se ne straši velikanskih darežljivost in zatajevanj, ktera je sposobna razdreti vse zapreke in udušiti vse strastne gibljeje, je gotovo to zakonski stan, t. j. tisti stan, ki nalaga možu težko breme bridkih skerbi, ktere bo imel nositi ko oče, ženi pa bolečine, nevarnosti in stiske ko materi, stan, kateri zahteva, da se ženin in nevesta skleneta z nerazrušljivo vezjó, stan, ki nalaga staršem težavno in veliko dolžnost odrejati otroke, da bi veselo zrastle v svitlo nebo.

Božji začetnik sv. cerkve je postavil zakrament, v določilu tridentinskega zbora sedmi, da bi dobivali ljudje po njem moč spolnovati dolžnosti, skoraj čeznatorne, ktere nalaga ta stan. Gotovo da sv. zakon v cerkvi je potok, po katerem lije v serca, ki se imajo zediniti, sveta in nadzemeljska ljubezen, in ta ljubezen posvečuje natorno ljubezen, ji vtiska drugi značaj ter jo oroži s takimi močmi, kakoršnih bi človek sam na sebi nikakor ne mogel razviti.

Bodi Bogu potoženo, da se ravno o tem zakramentu tako močno pogrěša podučenje med priprostim ljudstvom; z lece se le redkokrat sliši govoriti o njem, ker se govorniki z neke sramožljivosti ogibljejo te tvarine, oziraje se na del občinstva, ki ni še zaročen. Ali kaj se doseže s tem? Da jih veliko stopi v zakon, ki ga še ne poznajo pri luči sv. vere, ki saj djansko v njem ne vidijo družega, kakor navadno svet, namreč državljansko pogodbo in družinsko spremembo. Taki ne poznajo prednost, ktere jim deli ta zakrament in nevarnost, ktere v njem proté. Ko bi bili za časa dobro podučeni v dolžnostih, ktere jim bo prihodnost nalagala, bili bi v keršanski odreji zajemali vodila in čutila, ktere so v zakonu potrebne; tako jih pa pogrěšajo ravno o času, ko bi jim bile naj bolj potrebne in koristne. Kar hipoma se znajdejo v zakonu in nimajo časa pretehtovati njegove svetosti, ali če bi jo tudi premišljevati hotli, ni jim skoraj mogoče, ker imajo zdaj tudi strasti že mogočno besedo.

Naš namen sicer ni razlagati vsih vzvišenih in važnih naukov, katerih nas uči keršanska vera o zakonu. Razložiti hočemo le nekoliko misel o njem, in sicer oziroma na ljubezen Jezusovo, ktera je središe vse vernosti in zvestobe. Če veliko celoto naukov od sv. zakona ogledujemo iz tega središa, bomo naj lože spregledali počéz vse njegove dele v pravi njih naravi in vzajemni poti.

Morebiti se bo komu čudno zdelo, da hočemo najti kako zvezo med Jezusom in zakonom, med deviškim Jezusom in stanom devištvu nasprotnim. Vendar je pa Jezus tudi zakonu z ljubeznijo vdán; da to dokažemo, ni nam

treba segati v domišljije in prazne hipoteze. Sv. Pavel nas v petem poglavji svojega lista do Efežanov prav določno uči, zakaj je zakon tako svet, zakaj ima božji značaj, zakaj je med kristjani velik zakrament. Zato namreč, ker je podoba in nekako nadaljevanje tistega neizrekljivega zedinjenja, tiste nerazdirljive in rodovitne zveze, ktero je Beseda božja sklenila s Cerkvijo z včlovečenjem, tiste zveze, ktere prvi sad je bil Jezus.

Ko se je zbudil Adam iz skrivnostnega spanja, od kterega sveti očetje enoglasno govoré, da je bilo pre-roško zamaknjenje, je zagledal pred seboj v čisti lepoti nevesto, ktero mu je Bog ravno stvaril iz rebra, toraj iz kosti, ktero je prav spred serca vzel. Sv. pismo nam naznanja, da je pri njenem pogledu spregovoril tele besede: „To je kost od moje kosti, in meso od mojega mesa, zatoraj bo mož zapustil očeta in mater, in se bo svoji nevesti zavezal.“

Ko je prvi ženin po nebeškem navdihnjenji tako govoril, je izrekel z besedami večne zakonske pravila ter je postavil nepretresljivo podlago človeški družini; ob enem je pa tudi prerokoval, kakor razvidimo iz omenjenih besed sv. Pavla, božjo zvezo, ktera ima kdaj keršanski zakon in družinstvo človeško povzdigniti v nadčloveško popolnost.

Kako zares ginljive so priličnosti teh dveh zvez! Koliko bolj ginljive še pa so njune razlike.

Ko je Bog hotel združiti Adama in Evo, ju je prvo ločil. Vzel je prvemu človeku kost iz telesa, da bi naredil različno osebo; tudi je rečeno, da sta on in njegova nevesta dva v enem mesu. Ko se je pa beseda božja ponižala združiti se z našo natoro, se je sklenila z njo s tako tesno vezjo, da se je v eno samo osebo z njo stopila, akoravno je neizmeren prepad med človekom in Bogom. Adam in Eva, ženin in nevesta, združena z naj rahlejši ljubeznijo, sta še dvoje samosvoje, različno bitje, imata še dve serci, kateri ste le npravno zedinjeni. V Jezusu Kristusu pa, Sinu Božjem in Sinu človekovem, se zlivata božja natora in človeška natora v eno samo popolno osebo, imate obe samo eno serce, iz kterega v en plamen puhti človeška ljubezen, ktero je ob enem serce Boga in serce človeka.

Iz te neizrekljive zveze se pa rodi ves drugačen sad, kakor iz zveze med Adamom in Evo; otroci božji, menim, so v drugi zvezi z Bogom, kakor pa otroci Adamovi z Adamom.

Adam in Eva delita svojim otrokom le človeško življenje, in akoravno se to življenje izteka iz njenega življenja, je vendar popolnoma različno in tem bolj samosvojno (neodvisno), čem bolj vzraša v popolnost. Čem večji in krepkejši je otrok, tem manj potrebuje podpore svojih staršev; tudi se kmalo loči od njih, ter začne novo družino.

Vse drugačen sad prizori iz zveze, katero je Beseda božja sklenila z našo natoro. Sprejela je Ona v tej zvezi življenje človeško in zdaj ji je bilo mogoče deliti ljudem življenje božje. Tudi to božje življenje, katero se ljudem deli in čigar nevsahljivi vir je Serce Jezusovo, tudi to življenje se izteka iz Jezusovega življenja, kakor življenje otrokovo iz življenja očetovega; toda razlika je v tem, da je življenje božje djansko zedinjeno z Jezusom, da ne postane samo zase, kakor življenje človeče, kajti, kateri prejmo življenje božje, niso samo otroci božji, so tudi živi udje njegovi. Zunaj te zveze umerje življenje božje, kakor mladika odrezana od debla. Če pa ostanejo otroci božji združeni z živim telesom, je vsako njihovo čeznatorno djanje, vsak čeznatorni giblje delo vpliva Jezusovega; njihovo življenje je tem obilniši, tem krepkejši, čem tesnejši je zveza s Sercem Jezusovim. Tudi nevidna Cerkev, ki je družba živečih v Jezusu, ni samo družina božja, ampak Telo Božje.

Akoravno pa zveza Besede božje z našo natoro neskončno presega zvezo, katero v zakonu skleneta ženin in nevesta, in zvezo med starši in otroci, je vendar ona podoba tej dvojni zvezi; ona je božji vzor, kateremu se ima keršanska družina zmiraj bližati, akoravno ga na veke ne more doseči. Nikdar se keršanski ženin in keršanska nevesta ne bota tako ljubila, kakor se ljubita Jezus Kristus in Cerkev. Nikdar ne bo mož toliko storil za tisto, katero si je zbral za tovaršico svojega življenja, kakor je storil Sin Božji za naše revno človeštvo. Neizrekljiva ljubezen ga je gnala z visočine nebes na zemljo, z grehom oskrunjeno. Pobral je on človeštvo iz blata, v katerem je ležalo, pobral človeštvo revno, oskrunjeno, raztergano, vse obdano z nagnjusnimi ranami; opral ga je s svojo rešnjo kervjo, mu zazdravil rane, ga oblekel v škerlat in posadil na svoj prestol. Odslej se nikakor ne more ločiti od njega: človeštvo ima zdaj tiste namembe kot On, tiste prednosti kot On, tisto slavo kot On, tisto večnost kot On. Sin Božji si je prilastil vse človeške reve, človeku pa je dal v last vse svoje blagre. (Konec nasl.)

Spomini mladostni škofa Bruté-a iz strašne dobe prekucije francoske.

(Dalje.)

Obsodba duhovna in pa treh sester od cerkve sv. Alberta v škofiji Renski.

„Gospoda Raula in pa dobrotne tri sestre iz šent-Alberta so prijeli in včeraj pripeljali v mesto; danes jih bodo obsodili.“ To je bila žalostna novica juterna, in okoli 8 ali 9 sem jih vidil pod našimi okni na poti v sodnijo; spremljevala jih je derhal pa kričala po svoji navadi: „na gilotino (glavosečnico)! Prec tečem za njimi in kakor sem bil mlad, sem se pregnjetel od mesta do mesta, dokler nisem stal prav za herbtom gosp. Raulu, ki je sedel na klopi. Deržal sem se ograje in se mu skoraj herbta dotikal z rokami. Sestre so sedele nasproti na drugi klopi. Sodniki so imeli sedeže na vzvišenem odru, skorej v enaki višavi z glavami jetnikov in žandarmov. Predsednik zbornice je bil Bouassier (Buasjé), bivši odvetnik Renski, sloveč in pred prekucijo spoštovan mož; toda bil je modrovavec, kakor so imenovali naše francoske deiste. Bil je dobroserčne nature, vender so ga vlekli ali bolje rečeno tirali prekucih od hudega v hudo, tako da je ostal potem iz boječnosti pri svojem grozovitem poslu tudi ob času prekucije.

„Kako ti je ime, pa koliko si star?“ praša predsednik. „Raul-Bodin,“ odgovori duhoven; drugo ime mi je odpadlo; 70 lét star ali pa nemara še več, ne spominjam se več dobro, vidim pa še častitljivega moža, kakor je

sedel, tenke rasti, zelo suhoten, plešastega nadčela, čisto belih lás in mirnega, milega pa zares svetega obličja. „Kakega stanú si?“ „Duhovnik, fajmošter iz št. Alberta.“ „Ali si prisegel na mestjanstvo?“ „Nisem mestjan.“ — „Zakaj ne,“ se je glasilo vprašanje, in on je odgovoril, ker mu vest tega ne pripuša. Bil je še kakih dvakrat ali trikrat kratko poprašan, na kar je ravno tolikrat odgovoril, česar se pa ne domislim več prav, pomnim pa še dobro, da je blagovoljni starček spregovoril besedo za otenje treh sester, ker so ga v njih hiši bili prijeli. Govoril je prav mirno, pa ginljivo in krepko k predsedniku in zbornici nekoliko minut, dokler mu niso ukazali molčati. Še mi doni njegov glas po ušesih; blizo takole se je glasil njegov govor: „Mestjani, sodniki! Bote mar obsodili te žene zavolj gostoljubnosti, ki ni pač nič škodljiva občenemu blagru, ki je tako natorna pa prav po njih usmiljenem sercu, ker sem bil več ko dvajset let njih dušni pastir? Prizanesite jim, mestjani, bolj se spodobi, da ljudovlada skazuje milost“ itd. — „Tiho! same zase naj govoré, tiho! ni tvoja reč govoriti zanje v zbornici.“ Primoran obmolkniti, usedel se je (vstal je bil namreč ko je govoril), in ozerl se na uboge sestre, ktere so zapored klicali, da naj povedó ime in starost, pa priterdijo, da so poznale duhovna in ga prikrije zoper narodovo zapoved. Bile so sestre že priletne, po kakih 45–50 lét stare; zunanost pa noša je kazala, da so boljšega stanú, priča sodnikov so se obnašale mirno in neprisiljeno. Živele so na svojem posestvu pri sv. Albertu. Éna izmed njih je bila redovnica, konvent (zbor narodni) jo je bil pa izgnal iz samostana, in primoral jo doma pri sestrah živeti. Bila je napravljena kakor uni dve, sedela je zadnja na klopi, zato so jo pa tudi zadnjo poklicali na odgovor. Sestrinim odgovorom je le še pridjala, da je bila potem, ko so jo iztirali iz samostana, brez domovja, in tako prisiljena verniti se k sestrama in živeti od njune dobrote: da nje tedaj ne zadeva ostra postava, namenjena tistim, ki prikrijevajo duhovne. Opravičenje to je bilo gotovo veljavno, pa sodniki se niso zmenili zato, le prav surovo so ga odbili, rekoč, da brez vspeha in zastouj se méni odtegniti zasluženi kazni.

Začela je potem govoriti za dobrega starčka, kakor je on govoril zanjo, pa bolj resno in osorno: kako neusmiljeno bi bilo daviti tako svetega in nedolžnega moža, ki je ni storil nobene hudobije, temuč ves čas svojega življenja delil dobrote vsem, posebno pa onim, ki so ljudovladi tako prirašeni k sercu, „sansculottom“ siromašnim, priletnim, pa neodraslim. Večkrat so ji ukazali molčati, pa bila je le še bolj razdražena, dokler je niso prisilili obmolkniti in pustiti, da se reč verši naprej.

Zaslišatev vseh štirih oseb je terpela le malo časa; bilo je vse to v resnici le na videz, ker postava se je določno glasila: „Duhoven pa tisti, ki so ga prikriivali, morajo umreti v 24 urah potem, ko so jih prijeli.“ Predsednik, pogovorivši se nekaj malo z drugimi sodniki, spolni neusmiljeni ukaz in obsodi k smerti v imenu ljudovlade duhovna Raula pa tri sestre, ki so ga bile prikrije, pridevši navadni ukaz, da naj vse v hiši najdene svete reči zraven mertvaškega odra sežgó; sodnija je imenovala take svetinje „igračo fanatizma.“

Ko so bili izrekli sodbo, ni bila nuna v stanu več zakrivati svojega notranjega vnetja. Vstala je, odtergala od čepice narodno kokardo, katero so morale v onem razbeganem času nositi celo ženske, poteptala jo z nogami, pa zdaj sodnikom, zdaj derhali očitala: „Divjaško ljudstvo,“ je djala, „kje se je štela kdaj gostoljubnost k smerti vrednim pregreškom?“ Ne domislim se zdaj več njenih drugih besed, le da se je sklicovala na sodbo Božjo, pa jo klicala nad nje. Sestri pa ste skušale ji to zabraniti in jo pomiriti; zato jo pocuka bliže sedeča

(še zdaj se mi zdi, da jo vidim) lahnó za obleko, da naj utihne.

Zdaj nastane globoka tihota, sodnik pa obklada obsojence v navadnem nagovoru z vsakterimi psovskami, posebno duhovnu bridko očita prenapetost, kakor jo je imenoval. Potem se oberne tudi do pričujoče derhali s slovesno obljubo, da so za terdno sklenili ljudovlado oprostiti vsakoršne nevarnosti, in pa duhovne, njih deležnike in vse od teh zapeljane, ravno ti kazni izročiti. Vse to je bilo strahovito sramotno, ki je bilo le še toliko večí, ker je govoril mož, ki je imel pred prav dobro ime (Bouassier namreč) pri ljudéh, od kterega bi nihče ne bil pričakoval tako groznega onečastenja naj svetjših reči.

Gospod Raul je ves čas na tihoma molil. Še zdaj mi zvoní na pol tiho žebranje po ušesih, ko mu je jetničar ali pa rabelj (ki se nikdar ni pogrešal zraven) verige deval na noge, pa jih tako priterdil, da je duhoven bolečine zastokal in milo pogledal moža, kakor bi ga hotel prositi, da naj nikar tako terdo ne pritega. Kaj da sem čutil pri tem prizoru, se ne spomnim več prav dobro, le to vém, da mi je gnjus, milovanje, čudenje vse vskrižem polnilo dušo. Preklinjal sem deizem pa racionalizem, ker kmali bi bil človek mislil v takih trenutkih, da bo zaterl in si v gospostvo spravil keršansko vero na Francoskem.

Še tisti dan so podavili vse štiri obsojence pod sekiro (gilotino); tirali so jih, kar se je večkrat zgodilo, iz sodnice na smertni oder, ki je bil vedno pod okni zato pripravljen.

Tri mesce na Jutrovem.

XXXI.

(Odhod iz Jeruzalema proti Napluz-u. Ram; Biré; Betel in njegove znamenitosti. Efrajski hribi in doline ter njih kraji; Silo; Kan-el-Lebben; dolina Sava. Jakopovo polje. Poljedelstvo in noša. Kraji ob potu, kakor Havara, Eliezerov grob, Abrahamov delež itd.)

Osemnajstega mal. travna ob $\frac{3}{4}$ na 2 smo zapustili preslavno mesto Jeruzalem, katero se nam je bilo že nekako vdomačilo, in namerili smo jo skoz damaške vrata po potu proti Napluz-u in Nazaretu. Na hribu Škopus-u smo se poslovili s pervim vodjem iz hospica dr. Čoketom, ki se je v Jeruzalem povernil, drugi — gosp. pl. Hörmann — je pa dalje z nami potoval.

Pervi znameniti kraj ob potu je Ram (Er-Ram), nekdanja Rama, kjer je katolišk misijon. Imenitna na tej poti je okolišina, da ondod je šel mladi Jezus iz Nazareta v Jeruzalem na božjo pot. Teržič Biré (Bireh, nekdanj Biroth) je v tem oziru posebno pomenljiv; tukaj namreč so bili starši pogrešili mladega Jezusa gredé iz Jeruzalema proti domu. Biré ima 700—800 musulmanov in nekatere keršanske deržine. Ogledovali smo podertine nekdanje cerkve, ki je bila najberže v ravno omenjeni spomin zidana svoje dni. Zemlja ob tej poti se prav pridno obdeluje; povsod se kamnje v kraj in v obzidje spravlja ter zemlja obséva. Vidijo se tudi mnoge čede velikih in lepih ovc.

Na večer tega dneva smo se všotorili pod starodavnim mesticem Betel-om, ki je v tolikih ozirih imenitno. Ob času, ko so se Abrahamove čede ondod pasle, se je imenoval ta kraj Luz; ko je pa pozneje Jakop imel tukaj razodenje Božje ter je v britkostih dosegel z nebes sladko tolažilo, je dal kraju ime Bet-el, hiša Božja, in postavil je darilnik Najvišemu. Po razdeljenji kraljestva je tukaj Jeroboam zidal tempelj, vanj postavil zlato tele in ljudstvo zapeljeval k malikovanju, rekoč: „Lej Izrael! to je tvoj bog!“ ni pa pustil ljudstva v Jeruzalem, kjer se je častil pravi Bog. Preroka Ozej in Amoz sta torej ime „Bet-el“ spremenila v „Bet-aven“

hiša pregrehe. O časih Makabejcev je bilo mesto vterjeno; stalo je še v času Rimljanov, Vespazijan je imel ondi svojo obsado. Sedanji čas se vidijo le bolj poderatine. V razvalinah gradú, ki je pod vasjó, se nahajajo pogosto rimski denarji, in ravno izmed nas eden je bil enega kupil od ondotnega prebivavca. Že na večer smo bili namreč nekteri, prestopivši majhno podolje — šli ogledat ostanke imenovanega ostrožja. Nazaj gredé — nekoliko na višavo — zagledam dečka, ki je šel pred nami, in prav živo se mi snuje v mislih dogodba 42 otrók, ki sta jih bila medveda stergala, ker so zasrnavali Elizeja preroka, gredočega iz Jerihe proti Betel-u. Takrat so kričali paglavci nad častitljivimi možmi in duhovni stare zaveze, sedanje čase jih namestovajo dostikrat odrašeni paglavci, ker mladi so večí del dobro podučeni in olikani, starejih mnogi so čednost in strahovanje zavergli. — V šotorjih po noči smo imeli slabo spanje, ker nas je dež nadlegal in veter žugal naše šotorje si anektirati (v oblast si jih spraviti); pa je bilo vender kaj prijetno in poetiško.

19. mal. travna. Že pred šestémi zjutraj se po šotorih vse giblje, napravlja, mermrljá, kliče. Malo kave je naše kosilce, pa hajdi na konjčce! Na verhu hribca nad Betelom so prav na potu in ob potu silne skale, toda kaj lepe in gladke. Lahko je Jakop svoje dni na kteri spal in si še kaki kamen za zglavje djal. Tukaj ravno namreč je po izročilu tisto glasovito mesto, kjer je bila tega očaka noč prehitela in je v spanji vidil lestvo, ki je nebo vezala z zemljo (Gen. 28.) — Od Betela dalje smo hodili ta dopoldan čez efrajske gore in doline, ki imajo marsikaj divjaškega in robatega, pa tudi kaj mičnega. Hribi so s skalami in kakor zložnimi kamnenimi ridami naplastani, dostikrat visoko pod verh obdelani, zelene doline in znojža hribov pa sem ter tje z oljkami, murvami in drugim drevjem obsajene. Šploh, če je bolj proti severu in torej srednjemu pasu, bolj veselo je rastlinstvo ter lepši vegetacija. Čudno pa je, da tudi tukaj v nobeni dolini ni kakošne vode; silo razderte struge ali grape so, kakor je n. pr. tudi Cedronova pri Mar-Sabu. Fallah-i ali kmetje pridno obdelujejo zemljo po dólkih in homcih: ni dvomiti, da tod že veliko dela keršanski vpliv.

Kraje mnogotere so nam med potjo imenovali; tako so n. pr. Ajn-Abrúd, lepa vas na homcu, pol ure od Betel-a; zadej Aatana; na nasprotnem hribu Džufúr A'ana; vmés v dolini Ajn Sindža; daleč se vidi Birzé. V Džefni še dalje so kristjani in gotovo tudi drugod. Znano je, da sedanji patrijarh jeruzalemski mil. gosp. Valerga je napravil že veliko katoliških misijonov med Jeruzalemom in Nazaretom. Še daljni kraji so: Dura, Ajn-Jerbi, Dei-ed-Džir, Ofra, Silo, Turmos-Ajar, Ram-Bali, in poslednjič Kan-el-Lebben, kjer smo ob desetih južinali.

Kmali zjutraj se nam je pridružil muslimski delavec, ki jo je za nami mahal in je bil viditi prav goreč čislavec svoje vere. Na vprašanje kam da gre, je odgovoril: „al hasid,“ na žétev. Ta mi je marsikaj povedal, pokazal in pojasnil. Okrajne ondotne je imenoval „blad tajeb“, dobro rodovitne zemlje. Obnašal se je po jutrovo olikano, se vé, zanašaje se tudi na bakšiš, na kterega me je prav pogosto opominjal; ko mi je n. pr. palico pobral, ki je na tla padla, je segel z roko na čelo, rekoč: „fadda,“ blagovolite, namreč jo sprejeti! — Gorica s podertinami Silo (Silo, sedaj Sejlún) nam je ostala na strani; tukaj je stala skrinja zaveze, tukaj so delili dežele med Izraelove rodove; tukaj je bil pripeljan mladi Samvel k Heli-u, in tukaj je bil ta véliki duhoven z neprevidno smertjo umrl, ko je zaslišal, da sta njegova hudobna sinova konec storila v vojski zoper Filiščane in da je skrinja zaveze

vzeta. Zdaj so ondi le samo še nekatere podertine z ostanki nekdanje cerkve, ki je bila pozneje v trdnjavo spremenjena. Take stare svetišča zdaj v novo pogosto pridobivajo kristjanje in zopet na njih cerkve zidajo.

Dopoldan proti desetém smo prestopili hribec ob Siluntu in nagnili se v prav prijazno dolgo dolino, ki se potlej steza od juga na sever proti Napluz-u ali nekdanjemu Sihemu, kamor smo na večer tega dne dospeli. Precej čez hrib ob znožji so stare razvaline „Kan-el-Lebben.“ Tukaj je studenček še precej dobre vode; torej smo se ustavili in južino opravili pod milim nebom in na vročem solncu, kakor po navadi. Ko sem prašal po imenu te doline, mi je bilo kaj všeč, da so jo imenovali dolino Sava. Menijo, da to je bilo že Jakopovo polje. Tukaj je polje lepo obdelano, čede so se pasle po dolini, in ljudje so se mi prijazni zdeli. O pol 12 smo jezdili dalje po dolini Sava. Zemlja je viditi prav rahla; z dvema majhnima voličema je en sam človek brez truda oral. Plug je prav lahán, na leséno krevljo je čertalo nasajeno, v roci je imel dolgo prekljo. Potujočim je vetrič krotil vročino, da ni preveč pripékala. Noša moških po tem kraju, kolikor sem vidil ob potu, je dolga srajca, beduinski plajš, „imma“ (nekako pokrivalce), pás in handžár (nekak bodalni nož); ženske nosijo nad belo pertenino tudi višnjevo priprosto ogrinjalo.

Že omenjeni domačin in drugi so imenovali ob potu od doline Save ali Savije proti Napluzu več krajev, ki pa nisem porok za njih resnično pisavo. Tako je nad Kan-el-Lebbenom hrib Silfil, malo dalje kraj Jasuf, ob gori Kabalé je Emraje, višej Jetma, nadalje zidine Kan-es-Sabel, kodar je nasajenih obilno mladih oljk; ob koncu perve doline je Kabaláa; in šli smo dalje ob hribu Džamadji ob levi; ob desni je Avarta in nasproti zopet Havara, malo nazaj Burin. Ob homcu Džufur Kali sem zopet vidil rež rasti. Akrabe je lep in veči kraj, ob desni naprej Beta, ob levi Oarif. Šli smo dalje čez hrib Merda in bila nam je ob levi vas Aabud, kjer so kristjanje, kakor tudi gotovo po mnogih družih krajih, kar se pa med potjo ne more vse pozvediti in sprašati. Že bolj popoldne je, ko zagledamo ob nasprotnem pridolji precej daleč pred seboj znani hrib Garicim; ob desni nam je grob Eliezerov, gremo pa po dolini, ki je bila Abrahamu ostala, ko je bil Lot izvolil za-se lepši vodénično stran ob Jordanu. Že smo pred mestom Sihemom (Napluzom), kar smo opomnjeni, da smo neko znamenitost zgrešili, in podamo se nekoliko nazaj k Jakopovemu studentu.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Na Blokah se je od 4.—14. vinotoka obhajal prvi sv. misijon na Notranjskem. Kakor drugod po našem ljubem Slovenskem, kjer koli so imeli te prelepe duhovne vaje, so se tudi pri nas na Notranjskem domači in ptuji v tako obilnem številu in s toliko pobožnostjo in gorečnostjo vdeleževali, da sami č. o. misijonarji iz družbe Jezusove naš misijon med naj boljši štejejo; še posebno pa se je vnema kazala pri možéh in fantih. Ljudstva se je bilo poslednji dan sošlo toliko, da je bila že o polji štirih zjutraj cerkev tako natlačena, da nihče več ni mogel vanjo, in zato sta bila zadnja dva govora od zunaj pod milim nebom. V sklepnem govoru so č. o. Doljak očitno izrekli zadovoljnost z Notranjci. Da trud oo. misijonarjev ni bil zastonj, se vidi že zdaj očitno po vsi fari v vsih rečéh; pred misijonskim križem se veliko veliko pobožne molitve stori. Preserčna hvala toraj prečastitim misijonarjem, Bog naj jim poverne njih preobilni trud; serčna hvala pa tudi domačemu gospodu očetu visoko častitemu Janezu Kaplenku, ki so nam večji del s svojimi lastnimi stroški preskerbeli to neprecenljivo duhovno dobroto. Komaj je dobro leto

minulo, kar so pri nas, in so že jako veliko lepega storili pri fari. Prenoviti so dali oba stranska altarja, za ktera so omislili nove kaj lepe podobe Jezusovega in Marijnega serca, zvonik, ki je bil lansko leto od strele zadét, so za več sežnjev povikšali ter ga s kuprom pokrili, in zdaj so naročili nov velik križev pot v Monakovem; tudi pred cerkvijo pri pokopališi in pri farovžu je vse predelano in popravljeno. Poglavitni njih trud pa, ki se kaže pri vsih priložnostih, je ta, da bi se kersansko življenje po vsi fari prav razcvetalo. Bog toraj blagoslovi njih trud, in Marija, prečista Devica naj jih podpira s svojo priprošnjo.

Eden v imenu vsih farmanov.

Od Gorensko-koroške meje. 3. listop. — Kaj pomeni danes mogočni strel in veselo zvonjenje? Naznanja nam, da je zapušena naša fara dobila novega dušnega pastirja. Neki dopisnik nam je lepo popisal svečanost na Igu; naj torej meni bo dovoljeno nekoliko omeniti, kako je bilo pri nas. Na sv. Terezije dan 15. vinot. popoldne ob petih so se pripeljali naš novi vis. čast. gosp. fajmošter Rih. Frank, spremljani od g. župana in nekterih drugih gospodov, ki so se jim bili podali naproti. Šli so najpred v farno cerkev, spremljani od v. č. gosp. kranjskega dekana Jan. Reša.

Žegnansko nedeljo, 18. vinot. je bilo slovesno vmetovanje. Ob 10 peljeje novega g. fajmoštra v obhodu v cerkev, ktere se je vdeležilo 13 duhovnov, med njimi gg. dekana kranjski in loški, ki sta šla ob strani gosp. fajmoštra. Pridši v cerkev zapojejo najpred: „Veni sancte Spiritus.“ Potem je bila navadna procesija okrog cerkve in na to vélika sv. maša novega pastirja z asistencijo vsih 13 duhovnov. Loški dekan gosp. Mat. Kožuh so med mašo v lahko umevnem, precej dolgem govoru omenili najpred, kako je ta cerkev kot v praznik svojega posvečenja pripravljena svojemu nebeškemu Ženinu; pripravljena pa tudi še drugemu ženinu, namreč novemu g. fajmoštru. Povedali so dalje, da sta z novim gosp. fajmoštrom vkup se odgojevala in v šolo hodila, pred ne dolgim časom blizo vkup delala v nogradu Gospodovem in jih torej z dobro vestjo zamorejo pripočiti ko modrega pastirja. Na to so razložili nasprotné dolžnosti fajmoštrov do farmanov, ovčic do njih duh. pastirja itd. Popoldne ob tréh so bile pete litanije in večernice. Bog daj svoj blagoslov, da bodo veseli pastir ovčic ino včice pastirja, oboji si v časni in večni prid! —

Iz Smolnika v Rušah. Visoko v planini, dve uri od železniške postaje v Rušah stoji okusno zidana zala cerkva brezmadežne Device Marije na naj primernšem kraju. Napis ima verhi altarja: Ex voto erecta. L. H. Zunaj nad vratmi pa kronogram (letopis): Maria virgo sine labe concepta, intercede pro nobis! — Že marsikteri popotnik duhovnega in svetnega stanú je tukaj občudoval Božje prekrasno stvarjenje, ter serce topil v blazih zdihljeljih. Že večkrat smo brali dopise narodnih Smolničarjev, marsikaka slovesnost je tukaj oveseljevala prebivalce visokih pohorskih planin. Ali 28. dan oktobra t. l. ostal bo nam vsim, ki smo se bili tam sošli, v naj lepšem spominu. Trojni vzrok povzdigoval je ta dan občno veselje.

Obhajal se je spomin posvečenja te cerkve. Prav živo smo se spominjali pri tej priložnosti slavnega škofa rajnega A. M. Slomška, ki so pred 7 leti ko prvi romali semkaj v visoke planine pohorske posvečevat tukaj cerkev. Druga priložnost bila pa je, rekel bi, narodno cerkvena. Žagarji smolnički čistili so svoja patrona ss. Simona in Juda med drugim tudi s tem, da so lepo podobo svetih apostolov darovali tej cerkvi. Da bi za drugimi ne ostali, so tudi mladenči verle smolničke srenje omislili podobo uni naj bolj primerno, namreč ss. apost. Cirila

in Metoda. Obé podobi enake velikosti in lepote je malal g. Celtner v Gradcu. Krona slovesnosti bil je pa tretji vzrok, 25letnica duhovstva, katero so našč tukaj pri svoji zlahti in prijateljih obhajali č. g. J. Kurnik, župnik predmestne fare sv. Petra v Radgoni. Šest družih duhovnikov, med njimi 3 župniki, je bilo pričujočih ta dan. — Lepo bilo je gledati procesijo, ki se je vila od rojstne hiše g. Hleb-a, od koder smo nesli lepi podobi, ter spremljali jubilanta. Ginljivo in milo so vabili zvonovi in odmevalo je petje in pokanje možnarjev mogočno krog in krog. Čeravno je precej snežilo v planini takrat, nas je vse to še le bolj oserčevalo in zdelo se nam je, kakor bi bili tukaj Bogu bližej! V krepki in serčni besedi so razložili č. gosp. župnik Fr. Kr. od sv. Marg. trojni veseli pomen slovesnosti ter budljivo na serce govorili nazočim! — Pač veselo je znamenje za naše slov. ljudstvo, častivno za prebivavce planin, da se takih in enakih spominov tako obilno vdeležuje, ter kaže s tem, da ga še „duh sedanjih liberaluhov“ ni omamil. Z véliko sv. mašo se je dokončala cerkvena slovesnost. Ne moremo si kaj, da bi serčne hvale ne izrekli tukaj verlim katoliško-narodnim Smolničarjem; posebno pa g. Hleb-u za njegovo veliko skerb in ljubezen za Božjo čast, katero razodeva pri takih priložnostih, — kakor tudi vsim, ki ga v tem podpirajo. Smolničarji, ohranite si geslo: vse za vero in za domovino! Daj Bog, da se k letu, če prej ne, zopet snidemo! —

Iz Štajarskega, 7. listop. Slovenci! Združenje daje moč, moč rodi pogum, pogum pa je pogoj vspeha vsakega modro prevdarjenega početja! —

Po vstavnih državah morajo razne politiške stranke biti, katerih vsaka po svoje državno kermilo zasukati skuša; po svoje zasukala ga bo pa le tista, ki je naj bolj pogumna; naj večja pogumnost bo pa le oni lastna, ki bo, oziraje se na druge stranke, naj večjo moč v sebi čutila; naj večjo moč bo pa tista imela, ki bo naj boljše organizirana — združena. — Priča tega nam je nadvladanje dobro organiziranih manjšin nad velikimi pa slabo ali morebiti celo nič ne združenimi večinami, kakor ga nahajamo na Badenskem, Bavarskem, v Belgiji itd. Pa žalostna skušnja večletnega stiskanja in neprimérnega nadvladanja katoliški cerkvi sovražnih strank je po teh in drugih deželah konečno tudi katoliško pa neorganizirano stranko izučila in prisilila, da se začjenja gibati, združevati, organizirati, katoliške kazine snovati in se po katoliških shodih in zborih (Katholikenversammlungen) za katoliške koristi potegovati, in po vseh teh deželah je katoliška stranka moč postala, ki se danes pri nobeni priložnosti več prezirati ne more.

Tudi v nekdanj tako mirne in tihe, ker absolutistične Avstrije raznih kraljestvih in deželah, se je nekako jako živahno politiško gibanje začelo. Stranka za stranko snujejo svoje politiške družbe, zborujejo in svoje moči skušajo. — Tudi katoličani sekovske, linške in briksenške škofije so se gibati začeli, graških katoličanov krepko postopanje pa je zavoljo znanih 140.000 podpisov tako veljavo doseglo, da je celo liberalno večino (graškega) štajarskega deželnega zbora splašilo, da ni glasovala za brezverski značaj ljudskih šol. Povsod je tedaj tudi med katoličani večje ali manjše gibanje, povsod življenje, le med nami slovenskimi katoličani ga ni najti! — Po slovenskih taborih se še dosedaj ne ena beseda v prid katoliške cerkve ni povedala, ako ravno vem, da bi jo bilo naše dobro katoliško ljudstvo z velikim veseljem poslušalo in navdušeno sprejelo. Na perstih se lahko preštejejo stavki, od členkov posebnih tako ne govorimo, ki so se po naših politiških časnikih, razun v „Danici“, za brambo pravic naše katoliške cerkve tiskali.

Sicer se trudijo nekteri tako vedenje s terditvo

opravičevati, da pri nas Slovencih, ki smo tako vsi katoličani, posebej naglasovanja našega terdno katoliškega stališča potreba ni, kajti to se samo po sebi razumi, da mi Slovenci za katoliško reč povsod stojimo; pa dragi bratje, sedanji čas, ko po mnogoterih krajih hudi viharji zoper katoliško cerkev vzdigujejo, ki ne protijo samo neogibno potrebnih cerkvenih pravic spodkopati, temuč ki tu pa tam celo zoper cerkvene od Boga dane dogme bučijo, nam ono notranje strinjanje naših želj in našega prepričanja s katoliško cerkvo nikakor več ne zadostuje: ampak določno in javno brez vse bojzljivosti, kakor se značajnim možem spodobi, moramo na katoliško stran stopiti, kajti dandanes posebno veljá, kar je Kristus rekel: „Kdor ni z menoj, je zoper mene, in kdor z menoj ne pobira, raztresa.“

Drugi zopet, ki so si na slovensko-politiškem polju resnično slavne vence zaslužili, in imajo morebiti tudi do kakega politiškega slovenskega časnika veliko vpliva, mislijo s tem dopričati svojo vdanost do katoliške cerkve, nad katero, se vé da, tudi mi nikdar dvomili nismo, da terdijo, sej zoper katoliško cerkev ali pa zoper naše duhovništvo nikdar nič ne govorimo, in ne pišemo; pa mili bratje! tudi to nam slovenskim katoličanom v sedanjih naših okolišinah zadosti ni in ne more zadosti biti, ako nas samo le ne napadate, ne pikate, ne šipljete, — temveč mi tirjamo od Vas, ako ste in hočete resnično naši prijatelji, tedaj tudi sini zvesti naše katoliške cerkve biti, a) da se potegujete za našo vero in bistveno od Boga dano vstavo naše sv. katoliške cerkve; b) da branite vse tiste pravice naše sv. cerkve, ktere so nji v dopolnjevanje njene ji od Boga postavljene naloge potrebne; c) da se potegujete za čast in poštovanje naše cerkve, ter nam možko pomagata odbijati sovražne napade na našo mater katoliško cerkev, ktere sin in ud je z Vami vred tudi naj zadnji slovenski težak, in da so duha keršanske ljubezni prešinjeni vsi Vaši spisi in govori, v katerih bi se kje potegovali za odpravo kacob napák, ki se znajo, kakor v vsaki drugi iz ljudi obstoječi družbi, tako tudi v cerkveni reči zdaj pa zdaj, tu pa tam nahajati, da nikdar po bistvenih delih cerkvene vstave ne segate, kadar v eni ali drugi cerkveni zadevi kako potrebno preuredbo tirjate; d) da se trudite braniti in vresničevati cerkveno avtonomijo na podlagi cerkvenih postav; e) da se potegujete za tisti mir in ono prijazno zvezo med cerkvo in državno, ki je obema na čast in korist; f) da branite pravice apostoljskega sedeža, kakor so v cerkvenih zborih določene sploh, in posebej njegovo mu za samostojno (neodvisno) izpolnjevanje njegove apostoljske naloge neogiblivo potrebno posvetno oblast; g) da sploh delate in ravnate v katoliških zadevah, kakor omikani bavarski, pruski, in belgiški svetni katoličani.

Ako naši politiški časniki, kakor večidel dosedaj, ne bodo imeli nobene ostre besede zoper napade naše cerkve, ako se ne bodo nikdar trudili naše ljudstvo tudi za katoliško reč, kolikor je naj bolj mogoče, navduševati, ako se tudi po taborih ne bo nikdar nobena beseda v prid katoliške cerkve povedala; bode naše časnike čitajoče in tabore obiskovajoče ljudstvo, posebno pa naša mladina po visokih šolah v cerkvenih rečeh čedalje bolj mlačna in vnemarna (indefeferentna) postajala. Tega pa duhovniki, ki niso samo najemniki, in pa bolj sprevideni del našega katoliškega ljudstva nikdar terpeli ne bodo, temuč vtemelili si bodo svoje lastne katoliške časnike, v katerih bodo kakor verni sini svojega naroda tudi narodne pravice zagovarjali; prisiljeni bodo, si snovati svoje lastne katoliške čitalnice, kakor imajo po drugih deželah katoličani svoje katoliške kazine; organizovati svoje lastne katoliške politiške družbe, kakor so si graški katoličani vstanovili svoje

„konservativno društvo;“ morali pa bodo, ker že enkrat vse druge stranke zborujejo, tudi oni v svojem zmislu taborovati, kakor katoliški Tirolci, pa si tudi za deželne poslance možev iskati, ki bodo pripravljene narod in cerkev zagovarjati. —

Da se bode morala v tem oziru marsiktera reč spre-
meniti, tega so že zdaj pri nas vsi bolj previdni kato-
ličani in duhovniki prepričani. Shajali so se že tudi tu
pa tam in se posvetovali, kako bi bilo mogoče velik
političen dnevnik na noge spraviti, ki bi zagovarjal cer-
kvene, pa tudi narodne pravice, vzlasti zedinjenje
vseh Slovencev v eno slovensko kronovino,
in ki bi se z izvirnimi zanesljivimi dopisi iz Rima, Beča,
iz pglavitniših slovanskih mest itd. odlikoval. — Po-
vdarjalo se je tudi, da je živa potreba, lahko razum-
ljiv, po domače pisan tednik bolj obširnega obsega
izdajati, in še večkrat skoz leto, ali pri priložnosti kakih
volitev posebne brošure med narod spravljati, da
se povsod vzbudi in razširi katoliška pa narodna
zavest. — Vseh misel pa je bila, da vsega tega in še
veliko drugega v cerkvenem in narodnem zmislu po-
trebnega doseči in izpeljati ne moremo, ako ne vtremo
posebne politiške družbe, ki bi imela v vsaki fari
svojega poverjenika in v vsaki vesi ali okolici svojega
podpoverjenika, ki bode v svojem kraju družbo raz-
širjeval in od posameznih členov družbe ob svojih časih
prav male doneske pobiral v prid društvene blagajnice.
Praktični župniki in župani terdijo, da bi družba, ki
bi ta dvojni namen, namreč cerkveni in narodni, in pa
take poverjenike in podpoverjenike imela, lahko v krat-
kem na 50.000 členov narastla. — Pa ker vsi spre-
vidimo, da bi nam Slovincem le na škodo bilo, ako bi
se v cerkveno in narodno stranko razcepili, pra-
šamo tukaj javno, popred ko v tej reči kaj več počnemo,
ali bi „družba za brambo narodnih pravic“
ne bila pri volji svojih pravil tako prestrojiti, da bi tudi
zahtevanju slovenskih katoličanov zadostovala,
in poleg narodnih tudi cerkvene pravice branila?
Ako je pri volji to storiti, njej obljubimo svojo pomoč,
da se njenih členov število po poprej naznanjeni poti
berž jako razširi po celi Sloveniji do zadnje vesi. —
Vse slovenske časnike pa prosimo, da bi ta zelo važni
predmet v pretresovanje in prevdarek vzeli. Če Bog dá
in sreča junaška, bomo o novem letu že velik politiški
dnevnik imeli, ki nam ga je potreba kot slepcu očesa,
kakoršnega še pa dosedaj na svojo lastno sramoto vedno
pogrešamo, ter si moramo novic po ptujih časnikih
iskati. *)

J. Š.

Iz Maribora. Za Slomšekov spominek se je dozdej
nabralo 3447 gl. 38 kr., 3 cesarski zlati, 5 frankov v
zlatu, 4½ križastih in 2 prosta tolarja in 8 dvajsetic.

2347 gl. daje pet odstotkov obresti, 1100 gold. pa
šest odstotkov, ali to še le blizo pol leta; priveržejo
se k kapitalu in nesejo tako spet obresti.

Če se po prištetih obrestih ravno že bliža številka
4000 gl., ki so odločeni za imenovani spominek, je še
vendar zmiraj zelo malo za to, da bi se napravil spomi-
nek, na kterege bi se ponosno moglo kazati in reči:
Ta spominek so postavili na veke hvaležni Slovenci
tistemu možu, ki je na Slovenskem celino kopal in za
Slovenstvo neprecenljivo mnogo koristnega storil.

Potrebno je tedaj, da se še dalje obrnemo do slo-
venskih rodoljubov in jih prosimo, da prinašajo še več
darčkov za ta lepi namen.

Kar se tiče prostora, ki je bil določen za spominek,

namreč prostor pred cerkvijo sv. Alojzija v Mariboru,
smo dobili od konzistorije odloko do tega, da se mora
predložiti prej celi plan spominkov, predno se prostor
dovoli, in da se bo prostor tedaj dovolil, ako po-
stavljeni spominek ravnega vhoda v cerkev ne bo za-
viral; ker vendar izvršivni odbor nima pravice plana
za spominek odločevati, se bo v kratkem sklical dotični
odbor, da o tej reči sklene. (Slov. Gosp.)

V **Terstu** je prečast. g. dr. in bogoslovni profesor
Janez Šust postal konsistorijalni kancler; čast. gosp.
Jan. Legat pa škofijski tajnik.

Iz Prage. Iz prijateljskega pisma posnamemo to-le:
Že 1. t. m. so prinesli učenci niže gimnazije staromeške
lep venec v treh barvah in so ozaljšali spominek svo-
jega ranjkega ravnatelja Jan. Nečáseka, in 2. nov.
zjutraj pridejo učenci staromeške više gimnazije ter pri-
nesó krasen lovorov venec v slovanskih barvah z zlatim
napisom: „Hvaležni učenci svojemu nepozabljenemu rav-
natelju.“ V marsikterem očesu je igrala solzica iskrene
hvaležnosti. — Ljubezen ne mine. Resnične prijatelj-
ne dobrotne svoje čisla tudi — dostikrat lahkomišljena
mladina.

Kaj je kej novega po domačem in tujem svetu?

(Vesoljni cerkveni zbor leta 1869.) Daj ne-
vednemu otroku v roke naj umetniši in naj dražji uro,
— precej ti jo bo razbil in razmetal. Takih je pa se-
danji čas še več velikih, bradatih in berkastih otrók, ki
jih veseli vse razdreti, ker so sami v razdertji s svojo
vestjó, s svojo cerkvijo in z Bogom. Koliko se veselé
in dleskajo, da je katoliška vlada španjska od frajmav-
rarstva prekucnjena! Po vsem laškem polotoku se raz-
odevajo skazovanja republikanske dan na dan bolj po-
gosto, kakor se piše v „Le Monde,“ na Jutrovem šumi
in povsod se bojé vojske. Med temi viharji so pa sv.
Oče mirni v Rimu in pripravljajo se na vesoljni cer-
kveni zbor za prihodnje leto. Poklicani zopet so v ta
namen v Rim slavni učenjaki: škofovski svetnik prof.
dr. Alzog iz Freiburga, prof. dr. Dieringer iz Bona,
prof. dr. Hefele iz Tubinek, kanonik Giese iz Monastira,
kanonik in regens dr. Mufang iz Moguncije, opat dr.
Haneberg z Monakovega. Vsi pod zimo v Rim odrinejo.

Na morji teh viharjev hoče Pij IX med drugim
tudi poskusiti imenitno delo, ki naj bi vsako verno serce
zanaprej vsak dan molilo, da bi kaj vspéha imelo, nam-
reč: zedinovanje zbeganih bratov, kateri verujejo v Kri-
stusa Odrešenika, pa so vendar od cerkve ločeni. Po-
vabil je namreč namestnik Kristusov na vesoljni zbor
tudi razkolniške greke, protestante in druge nekatoličane.
Ali pridejo ali ne pridejo, smemo vendar upati, da ta
zbor za nje brez sadú ne bo. To se kaže po nekoliko
že zdaj. Iz Carigrada namreč pišejo v „Le Monde“,
da je poklic sv. Očeta zbudil žive razgovore med gre-
škim duhovstvom. Patrijarh je sklical nekoliko snidov,
v katerih je sicer večina odločila, da naj se na to pismo
sv. Očetu ne odgovarja, da je list brezpraven do vzhod-
nje cerkve; — manjšina pa je vendar izrekla svojo misel,
da bi se to vabilo ne imelo zaničevati in da naj bi se
pripravljalo kako zblizanje med obema cerkvama. (Enak
odgovor, pravi „mor. Hlas“, je dal berlinski protestanski
vikši cerkveni svet na vabilo sv. Očeta.) Ako je tudi
le manjšina, če tudi majhna, ki se k Rimu nagiba, je
to vendar nekoliko dobro znamenje; ogenj se bo dalje
vnemal. Sicer je pa do začetka zbora še nekaj časa,
in utegne se še kaj pokazati, kar zdaj na skrivnem tli.
Molitev toliko tisuč bratov in sester ss. Ciril-Metoda ne
more biti brez sadú. — Patrijarh carigrabski je tedaj
17. vinot. sprejél katoliškega vikarija nadškofa Hasuna

*) Morebiti ne bo odveč pristavek, da naj bi se v vsaki potrebnih
zadevi početniki dorazumeli tudi s cerkvenimi oblastmi, da se
v kako zadrego ne pride. Tako delajo katoličani po drugih kra-
jih, kjer jim cerkveni vikši pastirji njih društva slovesno pri-
čenjajo, včasih pri njih nazočevajo itd. Vr.

in mu naznanil, da ne more sprejeti papeževga pisma in nanj ne odgovarjati.

Zastran serbstva piše „Katol. list“: „Nismo še slišali same cerkve; ali čuli smo že glas iz cerkve. „Beseda,“ list za cerkvene, šolske in narodne potrebe v novem Sadu, je razglasila papežovo poslanico s klicem, ako je komu ljubo, naj kaj spregovori o nji.“ V listu tedaj sta dva spisa: eden pred vabilom, drugi za njim. Pervi je zdražljiv za mladino in priproste ljudi, ki se ne znajo povzdigniti sami nad sebe; drugi je pisan z razbornostjo, v duhu ljubezni in dostojnosti, pa vender le za svojo stran. Oboje nam kaže duh serbske cerkve proti katoliški: prvo je ne mara duh večine kuratnega svečenstva, učiteljstva in morebiti svetne inteligencije, ktera se uči zgodovine in nauka katoliške cerkve iz romanov, humoristiških listov itd.*); drugo pa duh višjih ljudi in učenejih bogoslovov, ter sploh ljudi, ki se znajo povzdigniti nad navadni svet, ki jih obdaja. Že iz začetka teh listov, ki ji razglaša „Kat. list,“ se vidijo silne pomote, ki jih imajo greki v zgodovini in o rimsko-katoliški cerkvi. Kaj čemo več, ako strastni spis celo to pravi, da se je rimska cerkev ločila od jutrovske, in ne ta od une! Vender to so le posamezni glasi; kar bodo odgovorili serbski cerkveni glavarji, na ktere pride papeževa poslanica po dunajski nuncijaturi, to bode veljalo za oglas serbske cerkve. „Kat. list“ pravi dalje, da po človeško soditi ne vidi vgodnega vspeha. „Ali čudne so pota Božje in kdor više stoji, dalje vidi. Papež je povabil, bomo vidili, kaj bode.“

(„Liberalno?“) Kakošni poštenoviči so znani pisarji, kaže zopet „Neue freie Presse“ s tem-le. David Rosenthal je pred dvema letoma v Schaffhausnu dal na svitlo debele bukve zgolj samih spreobrnjenecv 19. stoletja (Convertitenbildner aus dem 19. Jahrhundert). Med temi spreobrnjeneci so naj učenejši, preslavni možje skoz in skoz poštenega značaja, kakor tudi velikoserčne žene, na pr. Stolberg, Em. Veith, Ouerbeck, princ Karol iz Hessendarmstadta, Friderik IV iz Sachsen-Gothe, Karol L. Haller, Philipps, Frid. Hurter, Maks, pl. Gagern, Ida gr. Hahn-Hahn, princeznja Marija Badenska, baroni Kettenburg, Vogelreg, Bülow in toliko družih. „Neue Freie“ zunaj Gfrörerja in Lömmerja, ki sta ji „dva učena pa malo na duhu topa moža“, vse druge verže v možnar psevdoliberalnega obrekovanja in jih psuje za „schrecklich unbedeutende Persönlichkeiten — strašno neznamenite osebnosti.“ Recimo pa, naj bi bili spreobrnjeneci sami pastirčki, posli in kmetje: ali se mar vrednost pri človeku po tem meri, koliko nečistih in samomor hvalečih romanov je kdo prebral ali spisal, koliko darvinskih brošur prebrodil, koliko ljudem je s svojim umazanim časništvom poštenje, vero, mir ukradel? Cerkev ima med svetniki naj bolj učene kakor tudi naj prostejši ljudi, stavi pa poglavitno vrednost v pravo vero, čednost in dobre dela.

Iz Budišina. Tudi katoliški Serbi v saksonski Lužici so sv. Mihela dan t. l. poslali sv. Očetu pismo verne vdanosti v latinskem in lužiškoserbskem jeziku — s 1016 terdnjakov darov vred. Teh katoliških Serbov je samo 12.000, nekatoliških pa do 180.000. To je zarés lep dar za tako malo število. V tej okrajini, skorej čisto protestanški, je bila nedavno v Žitavi blagoslovljena nova katoliška šola. Denar je zanjo dospél nekaj iz zapuščine kanonika Buka (1000 tol.), nekaj od družbe sv. Bonifacija. Omenjeno pismo do sv. Očeta je bilo spro-

*) To nam pojasnuje, kako strahovit odgovor čaka pred pravico Božjo hudobne pisarje, kateri s svojim obrekovanjem katoliško cerkev tudi pred drugoverci v zamerzo spravljajo ter jih odvrčajo, da ne spoznajo resnice in je ne sprejmejo. Ti ljudje, ki se sicer tako silno bojé za svojo kožo, pa tako malo pomislijo, kako se jim bo v večnosti godilo.

ženo v katoliškem shodu v Krošicah, kterege se je vdeležilo 58 katoličanov iz duhovnij lužiškoserbskih in 12 duhovnov. — Ni davno, ko je v Marijnem dolu v Saskem v katol. cerkev prestopila Kristina Benatska, rojena Fenrichova. (Hl. v Ber.)

Pij IX okraden. Iz Rima pišejo, da je undan sv. Očeta oseba prašala za starost, in odgovorili so smehljaje: „Si, si, mi hanno rubato due anni, — pač da, ukradli so mi dve leti.“ Zagledali so namreč svetlost življenja leta 1790, navadni izkazi pa imajo leto 1792. Ubogi Pij IX! kradejo in ropajo mu zemljico; kradejo samostane in svetišča; kradejo njegovim škofom in duhovnom poštenje, kradejo vse. Radi bi mu ukradli kosce kruha, ki ga vživa; pognali bi radi 78letnega namestnika Kristusovega iz Rima „od nemila do nedraga;“ in poslednjič — tudi celo leta so mu kradli! To je pa res „prostomiselná“ ali „liberalna“ doba! —

Novo berilo iz vsih vetrov. V Švicarskem kantonu Untervaldu je vladino svetovalstvo razglasilo ukaz, po katerem je vsem maloletnim (do 18. leta) pod kaznijo z denari, ali če bi kdo plačati ne mogel, z ječo prepovedano tabak piti ali nosljati. Taka postava bi tudi pri nas dobro koristila, kjer že vsakemu paglavcu tabak iz ust smerdi. — Anglikanski duhoven Bellen, znan s svojimi poljudnimi govori, je z deržino vred prestopil v katoliško cerkev. Prava učenost pripelje v katoliško cerkev, napihnjena in dozdevna učenost pa iz njé loči. — Odbor za vojenstvo v deržavnem zboru hoče imeti 1.053.000 vojakov (800.000 redovnih, 53.000 je mejašev ali graničarjev, drugi bramba), ter pravi, da severnonemška zveza ima z brambo vred 1.028.946 mož vojaštva in z unimi iz južne zveze na boj in odboj 1.229.117, — Francija 1.380.000, Rusija 1.467.000, Italija 480.460 mož za vojsko. — Iz Prage se zopet sliši, da se demonštrira in zapira. — Na Ogerskem kipí zdaj narodno prašanje, in tako kaže, da Serbi, Rumuni in Nemci ne bodo pred odjenjali, da dosežejo popolno ravnopravnost, kar bode Madjarom, se vé, kaj grenko dopustiti; vender pa gotovo poslednjič pride do ravnopravnosti ukraj, kakor takraj. — V deržavnem zboru je ta čas na versti vojaštveno vprašanje, in to je pripravilo v zadrego ministre in deržavni zbor; ministre, ker se hoče, da naj bo prašanje v zboru rešeno, preden se pričnó delegacije, — deržavni zbor, ker vse ministerstvo žuga odstopiti, ako se osnovana vojenstvena postava ne poterdi. Gotovo je torej, kakor pravijo, da bo ta postava z večino sprejeta. — V kranjskem deželnem zboru je bil unidan gosp. Dežman sprožil, da je na Tirolskem največ ljudskih šol; „Neue Tiroler Stimmen“ pa sedaj tudi pišejo in skazujejo, da so tirolske šole skoraj najbolji v celi Avstrii, in — čujte! da to je delo duhovstva. Kar tiče zboljšanje za učeničke v novi čri, tožijo v gornji Inski dolini, da ravno nova doba postavlja zaslužene učitelje za podučitelje, ali pa jih po njih neljubnosti prestavlja, učiteljem po deželi dobitke iz splošnje šolske zaloge odteguje, in več družega.

Iz Ljubljane. Naš neutrudljivi g. Jan. Volčič je zopet spisal lepo knjižico **Jezus in Marija** moja ljubezen ali nauki in molitve za slovensko mladost, ki so v zalogi pri g. M. Gerberji. Obsegajo kratek popis Marijneg življenja, med drugimi molitvami dve maši, pobožnost za spoved in sv. Obhajilo itd. ter na koncu nekaj pesem. Knjižica v dvanajsterki ima 222 strani; gotovo bode mladini in tudi odraslim z njo vstreženo. Žalibog, slišimo, da je gospod pisavec prav hudo zbolel; Bog ohrani drago življenje njemu in Slovencem. — G. Drag. Heidrih je imenovan jetniški duhovnik na ljubljanskem gradu; — gosp. Ljubomir Dragič, jetniški adjunkt v Gradcu, pa za oskerbnika.

— (Mešana poroka pri oo. frančiškanih.) „Tagblatt“ večkrat govori o „pobožni“ Danici; pokazal pa je že dostikrat, da zna sam ves „pobožen“ biti, kadar se ravna za jude in nekatoličane, čez mero „nepobožen“ pa, kadar velja sv. očeta papeža, njegovo lastno mater katoliško cerkev, ali pa redove in duhovne. O undanji mešani poroki pri oo. frančiškanih ga je prevzela zopet taka „pobožna jeza“, da je kar razdraženo opletal po duhovstvu, po „glorii“ (!) pasivne asistencije itd. In kaj je bilo? Pravil je, da poroka se je godila na „zoperpostavni“ in „žalivni“ način v neki „hrambi“, „pravi berkljarnici“ ali „rumpelkamri z nakopičenimi mizami ali klopni in vsaktero ropotijo;“ — pa da je duhoven z zamerljivimi (hämisschen) besedami pričel: „Mi nimamo dalje prav nič opraviti med seboj, razun da Vaji imam prašati, če se hočeta v zakon vzeti;“ nato sledi vprašanje, odgovor, vpisanje in sakrament je doveršen. Tako „T.“ In kaj je v tem „žalivega“ ali celo „zoper postavnega?“ Vsakemu le malo zvedenemu človeku je znano, da pri zmešanih zakonih, ako ženin in nevesta pogodbe ne storita, da bodo otroci po katoliško odrejevani, duhoven nikakor ne sme v cerkvi poročati, temuč kje v duhovskem stanovanji si morata poročenca vpricho fajmoštra besedo dati, da se vzameta. Še bolj znano je, da ženstvo ne sme v kloster zavoljo „klavzure;“ toraj imajo samostani za take farne opravila posebno sobo, ki je zunaj klavzure, in to je tista strašna „rumpelkamra“, ktera je „Tagblattu“ možgane razbelila. Vidili smo to „berkljarnico“, ktera res ni salon z lustrami, svečniki, tepihi (ali celo brez oken, kterih — štirih, se ve, graška „Tagespošta“ ni vidila); je pa čedna samostanska — še tudi zmalana soba, ktera služi za vse farne opravila, ki se zavoljo družega spola ne morejo v samostanu veršiti. Vse dose danje enake poroke so se v nji opravljale. Ravno v ta namen so jo bili zdaj dali še počediti. Ni prav dolgo tega, ko so v nji obedovali trije s cesarskimi redovi dekorirani gospodje z gospó M—, in ravno prihodnjo nedeljo se boče v tej „rumpelkamri“ gostovalo svatovstvo od nove maše. Da je bil prostor večji, so bili o tej poroki dolge klopi, ki jih imajo za poduk in spraševanja, znasad postavili, in to je menda tisti „Tische oder Bänke und allerlei Geräthe.“ Ko bi si bili navnosereni očetje le od deleč mislili, da bodo te nedolžne stvari koga v teh par minutah tako hudo v oči dregnile, gotovo bi bili ukazali tudi to odpraviti. — Kar tiče pa besede prečast. g. poročevavca, je sam rekel, da je govoril prijazno, kakor sicer govori. Popolnoma nekatoliško je, ako „Tagbl.“ govori o „naj pobožniših in naj svetejših občutkih“ zakonskih v oziru na katoliško nevesto, ki je v žalost svete cerkve brez milosti svetih zakramentov, brez sprave, in brez njenega blagoslova stopila v naj tehtniši zvezo, ki jo ženska more storiti na zemlji.

Ko je „Tagblatt“ na zvon udaril, je jelo celo tudi v kazališu z „rumpelkamro“ romplati in strašiti, kakor se sliši. In tej nespameti se je menda tudi prav pridno z dlanmi pókalo in priploskovalo! Vprašanje: Ali je to zaslužil častitljivi konvent, ki nikomur žalega ne dela, ki vsemu mestu priljudno streže, ki je vsak izmed družbe noč in dan pripravljen k vsakemu bolniku priti, ki je morebiti ni hiše v mestu, da bi njih dobrotnosti ne bila že potrebovala? Ljubljana, ali ti s svojim kazališem si dobroto s tako nehvaležnostjo povračevala? Mi izrečemo svoje prepričanje: da Ljubljana tega ni storila, in vošimo, da bi tudi djansko pokazali, da ona ne.

— Društvo za brambo narodnih pravic je v zboru 9. t. m. sklenilo, da se v prihodnje hoče imenovati „Slovenija.“ Razun tega ima odbor prevdarjati,

kako bi se v Ljubljani na noge spravil dnevnik ali saj tridnevnik slovenski; okoličanom teržaškim bo odbor naznanil sočutje v njih poganjanji za pravice in prosil bo na Dunaju pomoči za ljudske učitelje, ki so ondi iz službe djani.

Oblačila za uboge šolarčke so gospé in gospodičine v čitalnici že delati pričele, mnogo jih domá dela. Drugi pa globoko v žep sezite, ali pa robe dobre prinesite, da bo delo — spéh imelo!

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Čast. gosp. Ant. Lampe, kurat v Gočah, gre za fajm. v Logatec; č. g. M. Erjavec za kurata v Goče; č. g. J. Lunder, ekspoz. na Razdertem, za kurata v Podkraj; č. g. Fr. Kepec gre iz Kolovrata za eksp. na Razderto; č. g. Henr. Šparovic iz Ternovega na Notr. v Poljane nad Loko.

V lavantinski škofii. S farama menjata čč. gg.: Fr. Oterepec, mestni fajmošter v Brezicah, in Fr. Mikuš, fajm. v Doberni. — Prestavljeni so čč. gg. Fr. Valter iz Slovengradca v šent-Il; Al. Kos v Stari terg; Fr. Zabukovšek v Šmarje; M. Rakoše v Laško; Kar. Šavperl k Novi cerkvi; M. Korošec v Konjice; J. Krener na Bizelsko. V začasni pokoj stopi č. g. K. Rataj, kapl. v Šmarjem.

V teržaški škofii. Duhovnja Opčina je podeljena preč. g. Fr. Černe-tu, fajm. v Rojani. Čast. g. Šim. Matejčič, duh. pom. v Pičenu, je dobil duhovnijo Kerbunsko. Naslednji čč. gg. so tako-le postavljeni: Kateheti v meščanskih šolah so postali: Fr. Ettel, Avg. Sterpin, Janez Bastian, Ant. Devetak, Jak. Cavalli in Jož. Pell; Fr. Marotti, duhovni pom. in benef. v Keršanu, je postal namestnik fajm.; Ant. Kuhn, v pok., bode duh. pom. pri sv. Janezu v Gvardieli; Jan. Okoren, korvikar pri stolni cerkvi v Terstu, je dobil kapelanijo v Ricmanih; Jan. Šega gre iz Ricmanov za duh. pom. k sv. Antonu v Terst; Jak. Mikolič, duh. pom. in učenik v Pirani, gre za kat. v Kopro; Bošt. Marchio, v pok., za učenika v Mile; Jož. Fonda iz Izole v Pirano; Hiac. Gottardis iz Sovinjaka v Izolo; Fr. Logar iz Roca v Lavrano; Fr. Matičič, administr. pri sv. Petru (in Silv.), v Roco za duh. pomoč. in učenika; Fr. Gojtan iz Lavrane k sv. Petru; Juri Rastelli iz Buzeta v Pirano za duh. pom. in učenika; Jož. Sancin iz Mil v Buzet; Ign. Meško z Lanišča v Černico za ekspozita; Fr. Repič iz Truške v Gradišče. — Čč. gg. novomašniki pridejo: P. Tomazin v Terst k sv. Jakopu; Jan. Pošega v Izolo; Jož. Zakotnik v Sovinjak; Jan. Hrovat v Pazen; Drag. Moše v Mile; Jan. Narobe v Lanišče; Juli Varto v Buzet; Štef. Jenko v Truško. Č. g. Ant. Zappador gre v pokoj za tri mesce. Umerl je č. g. And. Marotti, duh. v pok. (R. I. P.), torej je razp. benef. Dernjevič. Za bogoslovje so sprejeti v sem. v Gorici gg.: Ferd. Kogej (II) iz Idrije, Juri Bacič iz Kopra, Dragotin Kocijančič iz Umaga, P. Flego iz Buzeta, Mih. Jagodic iz Mengša, Rajm. Jelušič iz Kastve, Al. Spincič iz Kastve, Ant. Urbanac iz Kopra; zunaj sem. gg.: Greg. Šlibar z Dobrave (III), Anz. Jelušič iz Kastve, Jan. Lucič iz Kastve, Ant. Pajk z Višnje gore, Anz. Zajec iz Sodražice.

Dobrotni darovi.

Za podobo neomadežanega spočetja pri sv. Jakopu. Neka deržina 1 gl. 20 kr.

Za afrik. misijon. Meta Peček 1 gld.

Za srednje-afrik. misijon. M. 5 gl. 80 kr.

Pogovori z gg. dopisovavci.

Gg. L. v Ž. in G. št. J.: Prihodnjč.